

**«Динамізм,
цілеспрямована
ударність слова»**

**Євгена
Маланюка**

(1897-1968)

**До 125-річчя від дня народження поета
українського зарубіжжя**

16 лютого 1968 року Євген Маланюк помер на удар серця у своєму самотньому помешканні в Нью-Йорку. Його знайшли день пізніше на підлозі в його кімнаті в позі молитви. У кишені його був квиток до опери якраз на вечір його смерті. Помер на ходу.

Маланюк Євген (1897), поет і есеїст родом з Херсонщини. Закінчив реальну школу в Єлісаветграді, потім учився в Петербурзькому політехнічному інституті; мобілізований у час війни закінчив Київську військову школу. З відновленням української держави в 1917 році – старшина Армії УНР, з якою 1020 року вийшов на еміграцію, живши спочатку в таборі для інтернованих українських частин у Каліші, далі в Чехословаччині, де закінчив Подебрадську академію (1923), потім працював інженером у Польщі, переважно у Варшаві. Під кінець другої світової війни оселився в Німеччині, тепер у ЗДА. Літературну діяльність Маланюк розпочав у Каліші, заснувавши там, разом з Ю. Дараганом, журнал «Веселка»! (1922-23). Досі вийшли такі його збірки поезій: «Стилет і стилос»(1925), «Гербарій»(1926) «Земля і залізо» (1930), «Земна мадонна»(1934), «Перстень Полікрата»(1939), «Вибрані поезії» (1943), «Влада» (1951), «Поезії в одному томі» (1954), «Остання весна» (1959); поема «П'ята симфонія» (1953); книжки есеїв «Нариси з історії нашої культури» (1954), «До проблеми большевизму» (1956), «Книга спостережень» (1962) та інші.

Усе своє життя на еміграції Маланюк пильно стежив за подіями на окупованій батьківщині, зокрема за процесом своєрідного літературного відродження 1920-х років і його розгрому в 1930-х роках та наступними подіями, тому творчість Маланюка позначена духовим зв'язком з літературними досягненнями того відродження. Бувши провідним поетом у плеяді «вісниківців», об'єднаних навколо вісника Д. Донцова, Маланюк мав великий вплив як на еміграції у Західних Українських Землях, так і в УРСР, викликаючи постійні напади комуністичної преси, яка називала його «українським фашистом».

Стиль і посланництво поезії Маланюка формувалися під тиском панівних у його покоління емоцій гніву і болі за століття бездержавності і пригноблення української нації, за поразку відновленої в революцію держави і за дальшу трагедію окупації України Москвою. Цей гнів повертався не тільки проти зовнішніх ворогів, а проти внутрішніх слабостей, які поет бачив у комплексі «малоросійства», анархізму, браку національної дисципліни й організації, в перевазі чуттєвості над інтелектом тощо. Звідсіля в Маланюка постава волонтаризму, жадання нового типу сильної людини, поглиблення традицій до старокиївських основ (що зумовило особливе зацікавлення поета творчістю і роллю в українській історії П. Куліша), намагання побачити і уйняти антитези й суперечності українського життя в одне магнітне силове поле. Для поезії Маланюка характеристичні : динамізм, цілеспрямована удорність слова, патетичний профетизм, історіософічні візії і міфотворчість.

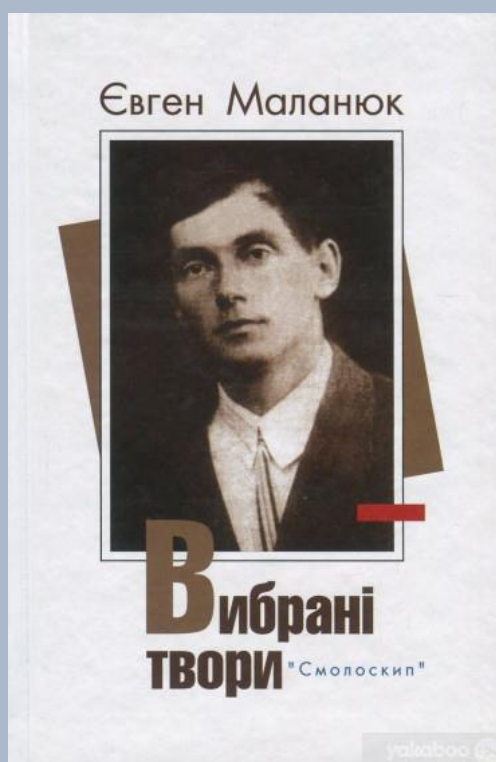
Стиль і генезис поезії Маланюка мало досліджені. Замолоду він знав «срібний вік» російської поезії (символізм О. Блока, акмеїзм М. Гумільова), але з першої ж

своєї книжки поезій («Стилет і стилос») органічно увійшов у пореволюційний ренесанс української поезії, ідучи одночасно в двох її течіях : необароковій (П. Тичина, М. Бажан) і парнасистській (М. Рильський, М. Зеров, П. Филипovich). Попри його здебільшого регулярну строфу і таку ж класицистичну метрориторику, різноманітну, але з перевагою енергійного ямба, попри певну зорув пластичність образу, про Маланюка зауважено, що він «лише почасти причетний до класицизму», а в переважній більшості своїх творів хитається між символізмом і барокко (чи то романтизмом) з вельми значною перевагою цього останнього.

Юрій Лавріненко

З кн. «Зруб і парости». Мюнхен, 1971

Книги Євгена Маланюка

Маланюк Є. Вибрані твори / Євген Маланюк; уклад. О.О. Мельничук. – К.: Смолоскип, 2017. – 872 с.- (Серія «Розстріляне відродження»)

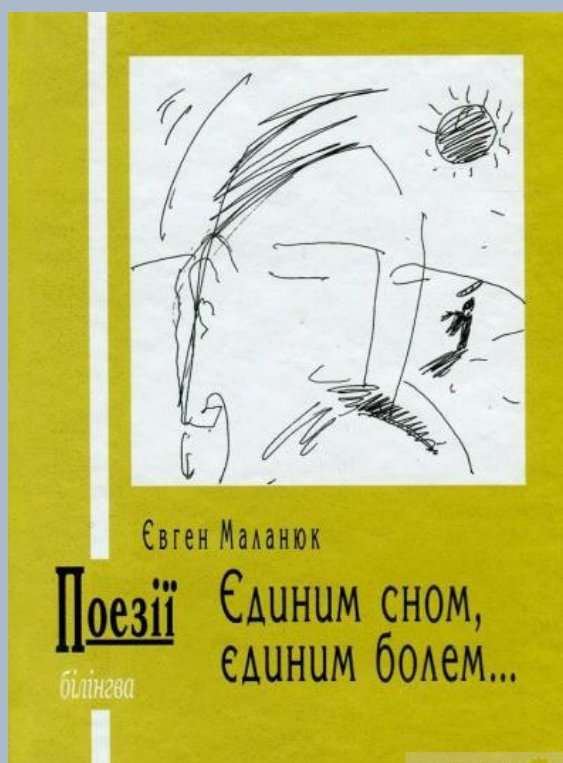
Маланюк Є. Книга спостережень : статті про літературу / Є. Маланюк. - : Дніпро, 1997. – 383 с.

«Книга спостережень» — це вибрані есе Євгена Маланюка (1897— 1968), одного з найяскравіших українських письменників-емігрантів, видатного поета, культуролога, літературознавця й критика- Оригінальний погляд на творчість Шевченка і взагалі — на українську класику XIX століття, а також — самобутні судження про літературу віку поточного, нелегкі проблеми українсько-російських контактів, зокрема — своєрідне трактування постаті Гоголя,— все це не може не захопити сучасного читача.

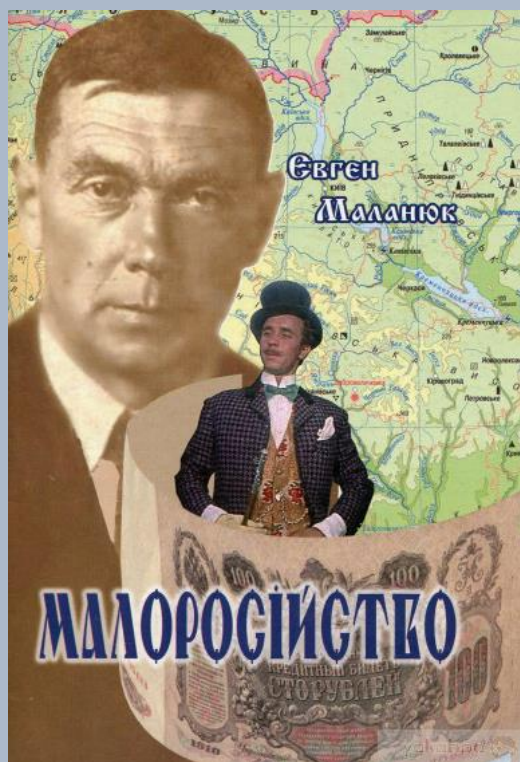

Маланюк Є. Вибрані поезії / Є.Маланюк. – Х. : Рано. – 288 с.

Дане видання творів Є. Маланюка включає тексти поета різних років. З метою якнайширше представити тематичну парадигму віршів поета, до збірки було залучено поезії із книг «Стилет і стилос», «Гербарій», «Земля і залізо», «Земна Мадонна», «Перстень Полікрата», «Влада», «Проща», «Остання весна», «Серпень», «Перстень і посох», «Поезії з нотатників». Увійшла до збірки також поема «П'ята симфонія». Вагомим внеском для книги стала передмова, написана дослідником творчості Є. Маланюка, українським літературознавцем І. В. Немченком. Видання розраховане на широке коло поціновувачів українського слова.

Маланюк Є. Єдиним сном, єдиним болем: поезії / Є. Маланюк. – Кропивницький: Імекс_ЛТД, 2013. – 336 с. – (Серія «Поетична бібліотека елісаветградця» / пекл. О.Архангельський; ілюстр. А. Надеждін)

Маланюк Є. Малоросійство : нариси з історії нашої культури / Є. Маланюк; ред. Л. Івшина . - К.: видавництво «Українська прес-група», 2012. – 72 с.

Ця книжка могла б допомогти українцям зробити свою державу успішною одразу після проголошення відродження Незалежності 1991 року.

Бібліотека ОІППО

2022 р. лютий